

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO

Asia: Lausunto Ympäristöministeriön strategialuonnoksesta

Suomen Omakotiliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

1. YLEISTÄ

Omakotiliitto pitää hyvänä, että Ympäristöministeriön strategia ulottuu yli vaalikauden. On tärkeää, että päätöksenteko ja ohjaus ovat pitkäjänteistä sekä ennustettavaa. Lyhytjänteinen suunnanmuutos aiheuttaa kansalaisille merkittäviä kustannuksia sekä muita haittoja. Ennakointavuus ja pysyvyys edesauttavat kuluttajia omissa arjen valinnoissaan.

Kokonaisuudessa Omakotiliitto toivoo, että niin Ympäristöministeriön kuin muidenkin viranomaisten työ- ja toimintatavat olisivat mahdollisimman avoimia ja ennakoitavia. Lainsäädännön ja hankkeiden tarkoitukset tulevat selvitettäväksi kansalaisille avoimesti ja ymmärrettävästi. Useasti ohjauskeinojen perimmäiset tavoitteet ja vaikutukset eivät ole riittävällä tarkkuudella kuluttajien tiedossa. Lisäksi kansalaisilla tulee olla riittävästi aikaa perehtyä asiaan sekä mahdollisuus oikeasti vaikuttaa.

2. PÄÄKOHDAT

Omakotiliitto kannattaa vähähiilisyttä, energiatehokkuutta ja ympäristönsuojelua: tavoite vähähiilisestä ja energiatehokkaasta Suomesta riippuu osaltaan kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytysten vahvistumisesta sekä hyvinvointia ja kilpailukykyä tukevista asumisololoista. Kohutuuhintaisen asumisen tavoitteesta ei pidä luopua, vaan sitä pitää edistää asumismuodosta riippumatta. Energiatehokkuutta ja vähähiilisyttä pitää edistää kannustein asumisessa.

Kohdassa ilmiöt/ilmastonmuutos todetaan: *”Tulevaisuudessa tarvitaan myös entistä enemmän toimintaa, jolla vuorovaikutuksessa kansalaisten ja elinkeinoelämän kanssa kehitetään kustannustehokasta ohjausta sekä kannustetaan eri toimijoiden omaehtoista ja ennakoivaa toimintaa ja ympäristövastuuta.”* Lisäksi kohdassa strategiset vaikutukset/vähähiilinen ja energiatehokas Suomi: *Suurin haaste on saada yksityistaloudet investoimaan energiatehokkaisiin ratkaisuihin.*

Olennaista on, että **kansalaisten ääntä kuunnellaan ja kuluttajien omalla toiminnalla** voidaan vaikuttaa energiatehokkuuteen. Yhtenä esimerkiksi voidaan mainita rakennuksen energiatodistus. Direktiivin/lainsäädännön perimmäisiin tavoitteisiin voidaan sitoutua ja tavoitteet saavutetaan, kun menettelytavat ovat oikeudenmukaiset (energiakertoimilta neutraali ja kulu- tukseen perustuva malli) sekä eri asumismuotoja ja asumistalouksien kohdellaan tasa- arvoisesti. Ihmiset sitoutuvat, kun saavat itse olla mukana vaikuttamassa.

Ylipäätään **ohjauskeinojen tulee olla kustannustehokkaita, kotitalouksien kohdalla investointien tulee maksaa itsensä takaisin**, olipa kyseessä uudisrakentaminen, korjausrakentaminen tai ylläpito. Lisäksi tulee enemmän **hyödyntää kannustavia ohjauskeinoja**: Kotitalousvähennys on syytä kehittää: suunnittelu on otettava mukaan vähennykseen, vähennykseen oikeuttavan työn osuus nostettava 60 %:iin ja vähennykseen oikeuttava määrä nostettava 3000 €:oon. Hyvällä suunnittelulla vältetään monet jälkikäteisongelmat sekä saavutetaan kustannushyötyä. Edelleen energia-avustuksia tulee kohdentaa lisää pientaloille.

Kustannustehokkainta on lisätä resursseja informaatio-ohjaukseen. Omakotiliitto tavoittaa valtakunnallisesti kattavasti pientaloasukkaita (jäsenenä 75.000 kotitaloutta, 14 piirin ja 259 yhdistyksen kautta) ja toimii puolueettoman tiedon välittäjänä eri segmenteille kuin eri elämäntilanteissa asuville ihmisille niin uudisrakentamisessa, ylläpidossa kuin korjausrakentamisessa niin sinkku/paritalouksille, lapsiperheille ja senioreille. Omakotiliiton pientalon huoltokirjan käytön edistämällä voidaan edistää kuluttajien aktiivista asumista, omatoimisuutta sekä omaisuudesta ja terveydestä huolehtimista.

Kohdassa strategiset vaikutukset/hyvinvointia ja kilpailukykyä tukevat asumisolot: *Asuminen on kohtuuhintaista ja se vastaa asukkaiden ja hyvän elämän tarpeita.* Omakotiliitto lämpimästi kannattaa tavoitetta **kohtuuhintaisesta asumisesta**. Viime vuosina pientaloissa asuvien kotitalouksien kustannukset ovat kasvaneet merkittävästi: Kustannusten kasvu on ollut 4,4 % vuodessa vuosina 2009–2013. Kulujen ennustetaan edelleen kasvavan 3,6 prosenttia vuodessa vuosittain 2017 mennessä. Edellä mainittu ennuste ei sisällä vuonna 2013 tehtyä kehysriihen päätöstä kiinteistön verotusarvojen kasvattamisesta arvostusperusteita muuttamalla (vuosille 2013–2017). Pientaloasumiseen kohdistuvia kustannuksia tulee tarkastella kokonaisuutena, kun suunnitellaan poliittisia ohjauskeinoja ja ohjauskeinojen pitää huomioida perheiden sosio-ekonominen tausta sekä tilanne. Jo nyt rasitteet ovat lähes kohtuuttomia.

Omakotiliiton omakotiyhdistykset ja piirijärjestöt tarjoavat jäsenilleen **yhteiskunnan tukemaa talkkaripalvelua** (mm. puutarha- ja pihatyöt, asiointi, lumenluonti, kotipalvelu, pienimuotoiset kiinteistön kunnostustyöt) jolla voidaan edesauttaa tavoitetta ihmisten asumisesta kotioloissa mahdollisimman pitkään. Omakotiliitto, piirit ja yhdistykset ovat sitoutuneet palvelun tuottamiseen, mutta omakotitalkkarien tarjoamien asumisen tukipalveluiden jatkuvuus edellyttää kuitenkin valtakunnallista pitkäjänteistä koordinoitua, rahoitusta sekä jatkuvuutta.

3. TIIVISTELMÄ

Omakotiliitto kuluttajia laajasti edustavana palvelu- ja neuvontajärjestönä kehottaa hyödyntämään enemmän kansalaisten osaamista ja omatoimisuutta. Erityisesti pientaloasukkaat ovat hyvin kustannustietoisia ja yritteliäitä. Kannustavalla informaatio-ohjauksella ja neuvonnalla saadaan nopeammin tuloksia kuin säädöksillä. Omakotiliitto kannustaakin viranomaisia säädöstalkoisiin purkamaan turhaa normistoa.

Omakotiliitto tiivistää mielellään yhteistyötä Ympäristöministeriön ja muiden tahojen kanssa. Meillä on yhteinen tavoite paremman asumisen ja ympäristön puolesta.

Kunnioitavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Mauri Harjula
puheenjohtaja

Kaija Savolainen
toiminnanjohtaja